

EL MISTERI DE LA COVA

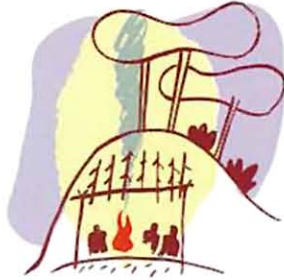
EL MISTERI DE LA COVA

Eva Ripollés · Laura Fortea

MUSEU DE PREHISTÒRIA DE VALÈNCIA

Fa molts, molts anys, abans que s'inventaren les cases, els pisos o les escoles, les persones vivien en coves. Com voreu, en aquella època, la vida era molt diferent de com és ara.

Un arqueòleg amic meu, d'eixos que busquen objectes antics per a estudiar-los i que en les pel·lícules porten barret d'explorador, em va contar la història de la família Sip, una família que va viure fa molt de temps en una d'aquestes coves.

Désip, que era la més menuda de la família, tenia cinc anys i Àsip, el seu germà, en tenia sis. Tots dos vivien a la cova amb els seus pares, els seus iaïos, els seus oncles, els cosins i els germans majors. Com que era una època molt freda s'abrigaven amb la pell dels animals i la cosien ells mateixos, amb agulles i punxons d'os.

Àsip i Désip coneixien totes les plantes dels voltants de la cova. Sabien quines podien menjar, quines eren repugnants i fins i tot quines eren verinoses.

El seu iaio Sipe, amb qui sempre anaven al bosc, els ho havia ensenyat i els havia dit que existia una planta a la qual no havien d'apropar-se, ¡era molt perillosa!, perquè si la llepaves et quedaves de color lila per sempre.

A més de les plantes i els animals coneixien les pedres, i no totes eren iguals. Hi havia una de molt especial. Era dura, brillant i quan la trencaven tallava molt.

Àsip i Désip acompanyaven el seu pare i el seu iaio fins a la vora del riu a buscar aquestes pedres i després, observaven molt atents com en la cova els majors, a colps, els donaven forma fins a convertir-les en ganivets i puntes de fletxa.

També coneixien tots els animals del bosc: cabres, cavalls, porcs senglars, cérvols, bous..., i els que vivien en les aigües fresques i netes del riu.

De bon matí, quan el sol començava a apuntar, la família Sip deixava la cova i com que aleshores no hi havia supermercats, ni botigues, no tenien més remei que anar a buscar menjar. Durant l'estiu als xiquets els agradava molt anar al bosc a recollir maduixes i mores. A la tardor arreplegaven pinyons, arboços i les arrels d'una planta, que es deia "peraxuclarselsdits", que estava molt dolça.

De vegades, Àsip i Désip acompanyaven els majors quan anaven a caçar algun animal per a menjar. El seu iaio els havia fet unes fletxes i un propulsor –el propulsor era un pal amb un ganxet en la punta que servia per a espentar les llances i tirar-les molt lluny–.

De tota manera el seu pare els havia dit: "petardo pa ubul axian", que vol dir alguna cosa com "encara no podeu anar a caçar sols perquè és massa perillós".

El que sí que podien fer era entrar amb els majors a la cova sagrada, pintar-se unes marques màgiques a la cara i a les mans i dibuixar animals sobre unes pedres planes. Tal volta ells pensaven que així aconseguirien dominar-los.

De tant en tant, la família Sip s'apropava a la platja, i com estaven acostumats a caminar podien recórrer molts quilòmetres sense cansar-se, –heu de tindre en compte que encara no s'havia inventat l'autobús, la bicicleta, ni el cotxe–.

A la platja, mentre uns pescaven amb els arpons, que eren com unes fletxes amb dents fetes d'ossos d'animals,

els altres arreplegaven petxines i caragoles a les quals feien un foradet per a utilitzar-les com a perles de collar. Désip tenia un collar preciós de petxines blanques que li havia regalat la seua iaia.

Normalment, de vesprada, tornaven a la cova per a descansar i abans que es fera de nit encenien una foguera a l'entrada. Saber encendre foc era una cosa molt important, per això Àsip i Désip no es perdien detall quan el seu pare treia de la bossa dos pals i els refregava amb força. Com per art de màgia, començava a eixir fum. En eixe moment la seua mare arrimava unes brosses seques als pals i bufava. En un tres i no res les brosses començaven a cremar-se i apareixia el foc.

En la foguera torraven la carn i es calfaven si feia fred. A Àsip i Désip els agradava molt adormir-se a l'escalfor del foc, mirant les estrelles i somiant amb tot el que anaven a fer l'endemà.

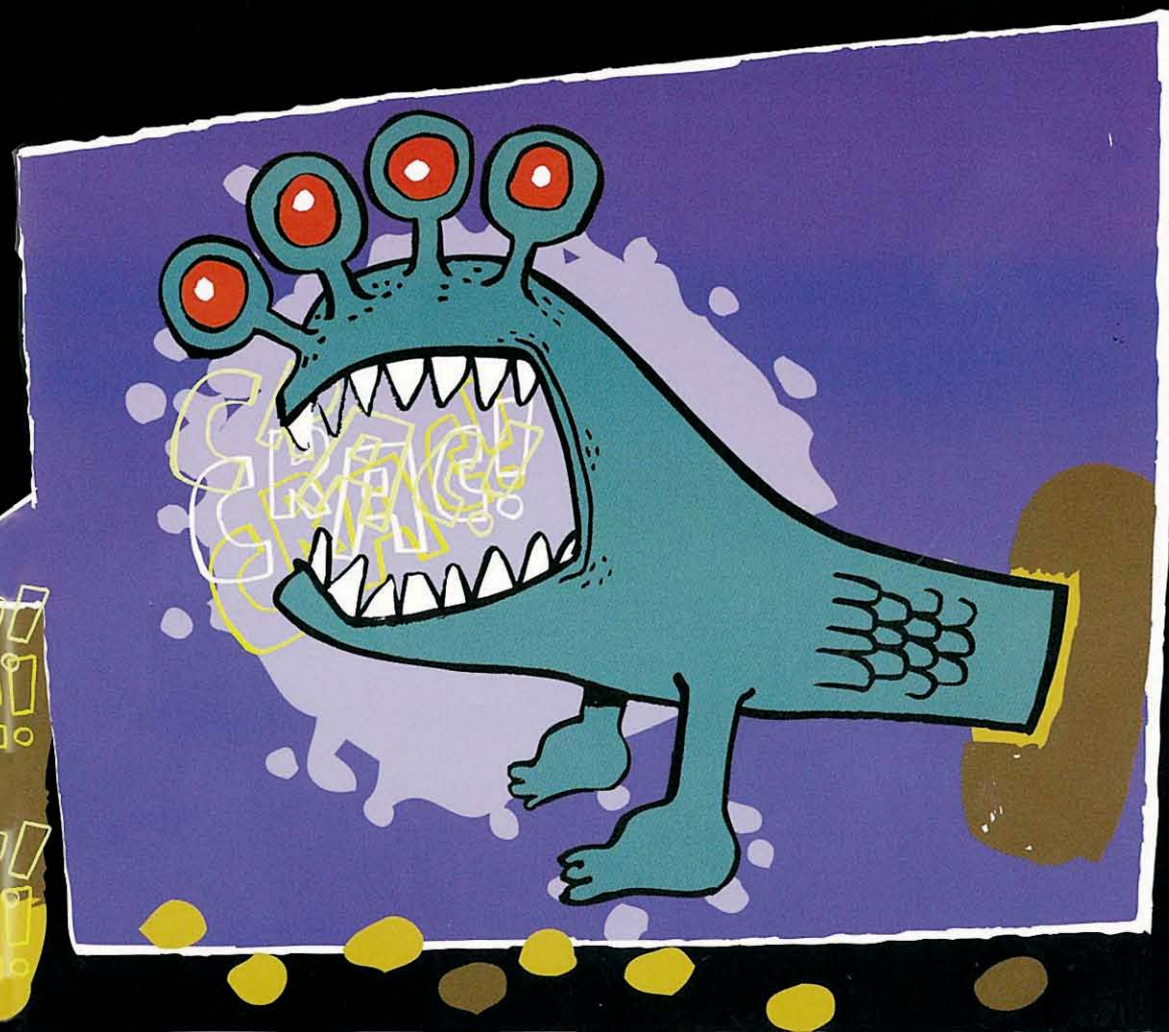

Aquella nit Àsip s'havia dormit més tard que de costum, pensant en la cova sagrada. Encara no havia fet més que tancar els ulls, quan va sentir un sorollet estrany. Un poc cagadet de por s'arrimà fins al lloc d'on venia el soroll, un forat en la paret de la cova on es recolzaven els troncs que protegien l'entrada. Va escoltar molt atentament i va sentir: "Crac, crac, crac..."

De seguida tornà a gitar-se i encara que tancà els ulls amb força per vore si s'adormia, no podia deixar de pensar en aquell soroll. "De segur que dins del forat hi havia un monstre menjador de pedres que estava, a poc a poc, cruspint-se tota la cova i es quedarien sense lloc on viure", pensava Àsip.

Però semblava un espai massa xicotet perquè hi haguera dins un monstre, potser fora un monstre menut, de la grandària d'una nou, i... si era tan menut no tindria prou gana com per a menjar-se tota la cova. Pegant-li voltes a tot açò, finalment, Àsip es va dormir.

L'endemà, quan es despertà, Àsip contà a Désip que hi havia un monstre en la cova, que ell l'havia sentit la nit passada fent: "Crac, crac, crac...", perquè de segur que estava menjant-se la cova.

Désip, que era molt espavilada, va dir que ella mai no havia vist un monstre que fera eixe soroll i menys encara que menjara pedres, que segurament allò no era cap monstre. Aleshores, Àsip li mostrà el lloc d'on eixia el soroll, ella agafà un pal llarg i el posà dins. Al moment es sentí el soroll de nou: "Crac, crac, crac...". Désip tragué el pal i el soroll parà, va mirar-lo i va veure que tenia un foradet menut.

Tornà a posar el pal dins la paret de la cova i una altra volta el soroll: "Crac, crac, crac..." En tornar a traure'l va vore que ara, en compte d'un, hi havia dos foradets.

Com que allò era molt misteriós Àsip i Désip anaren a buscar el seu iaio, li mostraren el pal amb els dos foradets i li digueren que els havia fet alguna cosa que feia: "Crac, crac, crac..." El seu iaio, després de mirar-s'ho molt bé, els va dir que els monstres no existien i els explicà que aquells foradets i aquell soroll els havia fet un corcó.

Àsip i Désip es quedaren molt sorpresos perquè encara que coneixien totes les plantes, els animals i les pedres dels voltants de la cova, mai no havien sentit parlar d'un corcó i no sabien què era això.

El iaio els ensenyà que els corcons són uns insectes molt menuts que mengen fusta, que aquell soroll el feien quan la rosegaven, i que de segur encara estava dins del pal.

Els va dir que havien fet molt bé de descobrir-lo, perquè si no s'hauria menjat la paret de troncs que tenien per a protegir l'entrada de la cova, les llances, els pals de fer foc, i fins i tot la llenya per a calfar-se, ¡amb el fred que feia a l'hivern! Els dos xiquets agafaren el pal i el tiraren ben lluny de la cova.

Així va ser com Àsip i Désip van salvar la família Sip d'aquell insecte menjador de fusta.

Text i desenvolupament didàctic:

Eva Ripollés i Laura Fortea

Il·lustracions:

Gerard Miquel

Coordinació:

Francesc Tamarit

Correcció de textos al Valencià:

Unitat de Normalització Lingüística de la Diputació de València

Imprimix:

Diseñarte

Agraïments:

Mª Jesús de Pedro, Inocencio Sarrión, Marc Tiffagot i Tània Esteve.

Dipòsit Legal:

V-4395-2006

ISBN:

84-7795-427-5

Producció:

Museu de Prehistòria de la Diputació de València
Unitat de Difusió, Didàctica i Exposicions

NOM: Agulla

MATERIAL: Os

FUNCIÓ: Cosir

ORIGINALS: Museu de Prehistòria de València. Planta 1ª Sala III

NOM: Arpó

MATERIAL: Os, fusta i fibra vegetal

FUNCIÓ: Pescar

ORIGINALS: Museu de Prehistòria de València. Planta 1ª Sala III

NOM: Collar

MATERIAL: Petxines i pell

FUNCIÓ: Adornament personal

ORIGINALS: Museu de Prehistòria de València. Planta 1ª Sala III

NOM: Fletxa

MATERIAL: Sílex, fusta i fibra vegetal

FUNCIÓ: Caçar

ORIGINALS: Museu de Prehistòria de València. Planta 1ª Sala III

NOM: Pals de fer foc

MATERIAL: Fusta

FUNCIÓ: Encendre foc

Còpia d'utensilis de fer foc

NOM: Plaqueta amb cérvola gravada

MATERIAL: Calcària

FUNCIÓ: Ritual

ORIGINALS: Museu de Prehistòria de València. Planta 1ª Sala IV

NOM: Propulsor

MATERIAL: Fusta i pell

FUNCIÓ: Impulsar les llances

Còpia d'un propulsor